

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva cesta 16, Telefon 72

Izhaja vsak petek.

Naročnina: Četrletno Din 7.50, polletno Din 15.—
ooletno Din 30.—.

Zmagoslavje jugoslovenske ideje

V nedeljo se je v Sisku vršil veličasten zbor Samostojne demokratske stranke. — Svetozar Pribičević o pravi seljaški politiki. — Naglo propadanje Radićeve stranke in mogočno naraščanje samostojnih demokratov.

Minolo nedeljo se je v Sisku vršila veličastna manifestacija za Samostojno demokratsko stranko. Minister Svetozar Pribičević je tam priredil javno zborovanje pod milim nebom. In zbralo se je okrog 15.000 hrvatskih seljakov, po večini samih bivših radićevcev, ki pa so izpregledali in so zdaj navdušeni samostojni demokrati. Dovolj značilno je že to, da je zborovanju predsedoval plečat seljak Pavičić, ki je še pred meseci bil predsednik republikanske organizacije v Radićevem rojstnem kraju, v Martinski vesi, zdaj pa je prišel do neomajnega prepričanja, da so radićevci sejali samo laž in zdaj tudi žanjejo samo laž, do čim se demokratska ideja bratstva in odkritosti mora razbohotiti kakor zlato žito na polju.

Svetozar Pribičević je imel dolg in pomemben govor, s katerim je do golega razkrinkal vse dosedanje radićevske sleparije, ter žel nepopisno navdušenje vseh prisotnih zborovalcev. Radićeva hiša, je dejal, se zdaj podira od strehe do tal, kakor je to moralo priti. Stranka, ki je uganjala toliko sleparij na račun ubogega hrvatskega kmeta, ne zasluži drugega kakor popolno propast. Radić je mamil svoje seljake z republiko in mirotvorstvom. Toda med vojno ni bil mirotvorec, marveč je hujskal za vojno in za avstrijskega cesarja ter uprizarjal divjo gonjo proti Srbiji in kralju Petru. Po prevratu pa je hitro začel agitirati za republiko. A kaj se republika tiče seljaškega ljudstva, ki prav dobro vé, da so na svetu republike, v katerih se ljudem prav slabo godi, so pa tudi monarhije, kjer je življenje prav ugodno. Prava seljaška in narodna politika je samo tista, ki se ne briga za prazne fraze in sleparije, marveč za potrebe kmeta in dežele, za dobre ceste in šole, za pravične davke, za ceneno kupovanje in za dobro prodajanje kmetijskih pridelkov!

V naši enotni državi, je poudaril Svetozar Pribičević, mora ravno kmet biti vnet za narodno edinstvo. Ravno seljaško ljudstvo, ki tvori najmočnejšo plast celega naroda, mora stremeti za tem, da bo skupna domovina čim večja in mogočnejša, kajti samo v veliki, prostrani domovini, ki ima nelzrpnne vire bogastva, se dajo najsrečnejše rešiti vsa ona vprašanja, od katerih je odvisno blagostanje vsega kmečkega stanu in s tem blagostanje cele države. In ravno Samostojna demokratska stranka neomajno stremi za tem, da se od Triglava do Vardarja, koder biva in gospodari naša kri, stvari velik enoten jugoslovenski narod in zgradi velika edinstvena država, ki bo sposobna gojiti kulturo in napredek človečanstva. Slovenci, Hrvati in Srbi smo eno,

nihče več nas ne razdvoji, sami pa skrbimo, da se bo naše edinstvo čim bolj poglobilo. Samostojna demokratska stranka prodira z idejo Svobode, Enakosti in Bratstva vsepovsod. Kadar na celi črti zmaga ta njena ideja, bo Jugoslaviji zasijala velika in srečna bodočnost.

Petnajst tisoč ljudi je krasnim izvajanjem Svetozarja Pribičevića navdušeno pritrjevalo. Dekleta v prelepah narodnih nošah, s celimi trakovi zlatnikov okrog

vratu, so ga obsule s cvetjem ter mu poklonile dragocene domače vezene. Godbe so igrale in proti nebu je kipelogočno prepevanje državne himne. Ko se je zborovanje zaključilo, so seljaki na ramah ponesli Svetozarja Pribičevića na okrašen kmečki koleselj, nakar se je po vsem mestu razvil mogočen slavnostni sprevod.

To je bilo pravo zmagoslavje jugoslovenske ideje. Ko so se vesti o tej sijajni manifestaciji raznesle po vsej državi, so radićevce in klerikalce spravile v obup in besnilo, povsod drugod pa izzvale ponos in zadoščenje, da se na Hrvatskem vendarle pričinja naglo potapljati Radićeva barka, zmagovito pa napredovati Samostojna demokratska stranka.

Politični pregled

Nedvomno največje politične važnosti v zadnjih dneh je bil

velikanski zbor samostojnih demokratov v Sisku,

o čigar poteku in pomenu pa podrobneje govorimo v posebnem članku. V zvezi naj tu le omenimo, da se je usoda radićevcev od minule nedelje začela obupno obračati navzdol in da se je na mah preokrenilo pisanje njihovih lastnih in njim naklonjenih listov.

Kdor izmed nas namreč tedensko ali dnevno prebira po več novin, je namreč vse zadnje čase opazoval, kako so se tudi klerikalni širokoustili z napovedmi, da zdaj, zdaj pride do sporazuma med radikali in radićevci, samostojni demokrati pa da bodo neusmiljeno frčali iz vlade. A gospoda Pucelj in Prepeluh sta že kar sklenila zvezo za ta slučaj ter pričakovala, kdaj jima radićevski ministri prepustijo Slovenijo v oblast, ter sta prebirala hrvatske liste, v katerih se je dan za dnem venomer trobilo: «Radićevci smo z eno nogo že v vladi, samostojni demokrati pa v grobu!»

Toda sporazuma ni bilo in ni bilo, pač pa je nedeljska veličastna skupščina pokazala, da radićevci na Hrvatskem strahovito propadajo, samostojni demokrati pa zmagovito naraščajo.

Obenem je bilo radićevcem v Beogradu povedano, da na sporazum še kar ni misliti — in zdaj se je kolo za radićevce začelo nevezdržno sukati navzdol.

Klerikalni listi nič več ne pišejo o «sporazumu», Pucelj in Prepeluh sedita bledih lic na medvedovi koži, radićevski voditelji pa tarnajo, kolnejo in napenjajo vse kriplje, da obdržijo vsaj tisto, kar se doslej še ni ločilo od njih. A Samostojna demokratska stranka s svojima vzornima voditeljema

ministroma Pribičevićem in dr. Žerjavom je učvrščena v svojem položaju bolj kakor kdajkoli prej — na strah in divjo jezo vseh njenih onemoglih klevetnikov.

Menimo, da je politični položaj za razsodnega človeka dovolj jasen in da popolnoma potrjuje naše nazore, ki smo jih izpovedovali tudi takrat, ko so klerikalni listi že kar obglavljali samostojne demokrate, Pucelj in Prepeluh pa se pripravljata, da dobita dekret za vrhovno komando v Sloveniji. Dejali smo in pravimo danes:

Narodni blok se ne bo razbil.

pa naj imajo radićevski poslanci še tako lepe oči! Toda če so mogli vsa leta uganjati hujskarijo proti državi ter škodovati na vseh koncih in krajih, zdaj pa, da bi na naglo izpreobrnitev preko noči zlezli v vlado, še preden so z dejanji dokazali, da je njihova spreobrnitev iskrena — ne tako se pa nikakor ne mudi. Posebno zato ne, ker ima Narodni blok sigurno večino, radikali pa nikakor niso tako kratkih možgan, da bi raje zamenjali gotov denar za negotovo valuto ter se spajdašili z radićevci in prekinili zvezo s samostojnimi demokrati.

No, zadnje dni je to moralo postati jasno tudi radićevcem in njihovim prirepnikom, s čimer je končno za vso politično javnost v državi jasno, da bo

Narodni blok vladal odločno dalje ter v Narodni skupščini provajal zakonodajno delo.

Uspehi tega dela se kažejo od dne do dne. Cela vrsta zakonov je že dovršenih, odnosno v najnujnejšem pretresu, da omenimo samo velevažni

zakon o kmetijskih kreditih, ki ga je kralj že podpisal,

ter invalidski zakon in zakon o izenačenju davkov.

Do jeseni mora Narodna skupščina urediti še marsiktero državno zadevo in pomanjkljivost, na kar se bržčas

izvedejo volitve v oblastne skupščine, pri katerih bomo vnovič pomerili svoje moči. Mi samostojni demokrati jih pričakujemo in pozdravljamo, ker morajo pokazati naš mo-

gočen napredek. — Delajmo, agitirajmo in verujmo v zmago naše ideje!

V zunanjepolitičnih odnošajih smo imeli zadnje čase zanimiv

razpor z grško državo.

Sklepali smo namreč z njeno delegacijo prijateljsko pogodbo, toda pogajanja so se po grški krivdi razbila. Grška vlada je morala demisionirati, a je po daljši krizi že zopet vzpostavljena. Zato je upati, da se bodo

pogajanja zopet nadaljevala.

Po Evropi ni bilo zadnje dni nič novega. Zato pa tam z daljnega vzhoda,

iz Kitajske, prihajajo precej razburljive vesti

o velikih homatijah, ki jih netijo boljševiki, hoteč Kitajsko spraviti v izpad proti Japoniki, s čimer bi že zopet bila zanetena vojna. A če se jim to ne posreči, upajo boljševiki vsaj tudi Kitajsko pretvoriti v boljševiški «raj». Pa menda ne bo šlo po sreči.

Pucelj v objemu s separatisti

Manifest Prepeluha in Pucelja. — Zveza med separatisti in SKS popolna. — Puceljeva pot po klerikalnih stopinjah.

Zadnji «Kmetijski list» bi imel prinesiti manifest, podpisan od gg. Prepeluha, Pucelja, načelnika SKS Ivana Pipana in radičevskega poslanca A. Kelemine. Objava manifesta, ki proglašja združitev Samostojne kmetijske stranke in Slovenske republikanske stranke v novo «Zvezo slovenskih kmetov, obrtnikov in delavcev», je bila v zadnjem hipu ustavljena in del naklade uničen, «Kmetijski list», ki bi imel prinesiti manifest, pa je bil zadržan. Vzrok, zakaj se je to zgodilo, sicer ni znan, zdi se pa, da se je v zadnjem trenutku pojavil v Samostojni kmetijski stranki odpor proti mešetarjenju vodstva s slovenskimi separatisti. Kako se bo ta stvar še razvila, bomo še poročali, vsekakor pa so značilni sklepi, ki sta jih napravila Pucelj in Prepeluh glede združitve obeh strank.

Manifest naglašja, da sta SKS in SRS, ki ostaneta sicer «samoupravni», sklenili ustanoviti zvezo kmetov, obrtnikov in delavcev, ki bi imela svoj izvršni odbor in tudi skupno glasilo. Manifest zahteva zakonodajno samoupravo in se torej postavlja popolnoma na separatistično, radičevsko in klerikalno avtonomistično-federalistično stališče, s čimer je Pucelj zatajil popolnoma program in načela Samostojne kmetijske stranke, ki je svoječasno glasovala za vidovdanskou ustavo, za državno in narodno edinstvo.

Četudi naglašata Prepeluh in Pucelj, da ostaneta obe stranki še nadalje «samoupravni», s čimer hočeta reči, da bosta nadalje ostali samostojni, vendar pa ta združitev v skupno zvezo z enotnim vodstvom in skupnim glasilom ne pomenja nič drugega kakor likvidacijo tistih načel, ki jih je doslej zastopala SKS. To pomenja, da je SKS popolnoma zaplavala v separatistične vode in da se je popolnoma izneverila svojemu državnopravnemu programu, ki ga je svoječasno zastopala. Pucelj je na ta način sledil zgledu klerikalne stranke, ki se je tudi udinjala radičevcem, ki pa se tega danes že kesa, ker jo je ta politika speljala v zagato, iz katere ne ve izhoda. Ta usoda čaka sedaj tudi Pucelja!

Prepeluh in Pucelj sicer pravita v svojem manifestu, da je klerikalna politika doživela razne neuspehe radi nesposobnosti svojih voditeljev, tega pa ne uvidevata, da je bil glavni vzrok teh neuspehov ravno zveza klerikalcev z radičevskimi republikanci in separatisti, torej ona politika, ki je Prepeluhu pri zadnjih volitvah že prinesla poraz in ki jo sedaj prevzema tudi g. Pucelj.

Ne smemo pa pri vsem tem pozabiti, da šteje SKS v svojih vrstah pristaše, ki se štejejo med napredne kmete, ki so vedno obsojali separatistično radičevsko in klerikalno politiko, kakor jo je še meseca ja-

nuarja obsojal g. Pucelj v «Kmetijskem listu», v katerem je imenoval radičevsko in klerikalno politiko prevarantsko in škodljivo za kmetstvo ljudstvo in v katerem je imenoval Prepeluha za mestnega škrica, ki ne pozna potreb slovenskega kmeta, ker ni nikdar živel med njim in ker ga je kot nekdanji socialni demokrat samo takrat videl, kadar je imel priliko, kričati nad njim v kancliji. Ali odobravajo napredni kmetje, ki so organizirani v SKS, najnovejši korak g. Pucelja, ki je s svojo švigašvagasto politiko že dovolj škodoval koristim slovenskega naprednega kmeta?!

Slovenski republikanci in separatisti od svojega stališča niso odnehali, odnehati pa je moral g. Pucelj, kar se vidi že iz tega, da je glasilo slovenskih radičevcev «Slovenski republikanec» zadnje čase nomena naglašalo, da vidijo svoj končni cilj edinole v federativni republiki, medtem ko je glasilo Puceljeve stranke «Kmetijski list» na vse to molčalo ali pa celo pritrjevalo, da imajo radičevci in samostojni kmetje skupne cilje in namene.

Mislimo, da se ne motimo, ako pravimo, da je Pucelj sklenil svojo najnovejšo zvezo samo radi tega, da bi s pomočjo slovenskih radičevskih glasov postal vodja druge največje slovenske stranke v Sloveniji. Toda velikolaški državnik se je temeljito zmotil v svojih računih, in sicer ne samo zato, ker ne vidi, da ga vlečejo za nos radičevci in da je samo navadno orodje v njihovih rokah, ampak tudi zato, ker imajo končno besedo še vedno volilci. Pristaši stranke, najmanj pa zavedni napredni kmetje niso živina, za katero bi se moglo mešetariti, kakor je mogoče to vajen g. Pucelj na živinjskih sejnih.

Zavedni slovenski kmetje imajo tudi svoje glave in svoje možgane, s katerimi znajo samostojno misliti. Ti kmetje bodo povedali, da nočejo biti pomočniki onih, ki zapravljajo in razbijajo naše državno in narodno edinstvo, za katero so tudi oni z iskreno ljubeznijo do skupne domovine Jugoslavije delali in se izpostavljali napadom vseh njegovih sovražnikov separa-

Anton Stražar:

V.

Kar zelene so bile od jeze in nevoščljivosti Katricine tovarišice, ki so jo videli na binkoštni ponedeljek pri romarskem shodu na Limbarški gori v spremstvu imenitnega in zalega gospoda ...

Tako zadovoljna in srečna se Katrica še ni počutila kakor v novi službi, ki jo ji je preskrbela Primatova mati.

Gospod inženjer Miha Škrjanec je imel lično vilo v obližju Ljubljane. Pred prijazno hišico je ležal lep sadni vrt, stezice vse posute z belim peskom. Vsakdo, ki je šel mimo, je nehote vzdihnil: «Hm, če bi tudi jaz imel vse tako lepo urejeno in bi tako komodno živel, kakor ta inženjer!»

Inženjer Škrjanec kljub svoji sreči in bogastvu ni pozabil na bedne siromake; nobeden, ki je prišel k njemu, ni odšel brez daru. Zvedavi ženski svet, ki je poznal inženjerja Škrjanca, pa je vedno ugibal, kakšni razlogi ga zadržujejo, da se mladi gospod ne poroči.

Prve dni ob nastopu službe je bila Katrica precej boječa in tiha v novi službi. A kmalu se je sprijaznila z gospodovo sestrom Milko.

Uvidevši, da je gospod tudi zelo prijazen napram njej in da ji ne reče nikoli žal besede, je končno zgubila vso bojazen in se počutila kakor doma. Pri delu je s svojim lepim glasom rada prepevala narodne pesmi.

Tako je kar nagloma prisijala pomlad, lepa zelena, cvetoča pomlad. Ob lepem vremenu so se sleherno popoldne hodili vsi trije skupno sprehajati v Tivoli ali v Zvezdo, včasih pa še dalje, proti Posavju, notri do Črnuč in še drugam.

Po Veliki noči pa je odšla gospodična Milka na sosednje Štajersko k teti za par tednov. Ostala sta torej sama doma Katrica in inženjer.

Po obedu nekega lepega dne pravi inženjer:

«Katica, kdo bi se dolgočasil v tem zidovju! Ali greš z menoj nekoliko na izprehod v prijazni Tivoli?»

«Grem z vami, gospod, samo če vam ne bom delala sramote?»

«Ej, tako dekle kakor si ti, ne dela nikomur sramote!»

Katica se je torej okusno opravila kakor pravcata mestna gospodična in odšla s prijaznim inženjerjem na izprehod.

Prav v obližju znanega bajerja v Tivoliju sta se ustavila in sedla na klopico pod kostanj.

Dekle se je kakor običajno zazrla proti vzhodni strani, proti domačemu kraju, kjer ji je tekla zibelka, kjer je preživela brez-

skrbna otroška leta in se nato seznanila s Trdinovim Jakobom ... Kaj vse žalostnega ji je doneslo to znanje! ... Pri teh spominih je globoko vzdihnila ...

Inženjer Škrjanec je pazljivo opazoval dekleta, kakor človek, ki zna že iz zunanosti

presojati notranjost človeka. Takoj je slutil, da so njegovi spremljevalki neprijetni spomini povzročili te globoke vzdihljaje ...

«Danes, Katrica, ko sva sama tukaj, mi povej kaj iz svojega življenja! Vem, da mi ti nekaj skrivaš ... Ampak meni lahko zupaš vse kakor svojemu bratu.»

Dekle je bilo v veliki zadregi; to je takoj uvidel inženjer, zato ji reče nadalje:

tistov, radičevcev in klerikalcev. Ti zavedni napredni kmetje bodo pokazali gospodu Puclju in vsem tistim, ki mu v ljubljanskem vodstvu SKS svetujejo k politiki, ki se je že pri radičevcih in klerikalcih izkazala kot pogrešna, hrbet in s tem uničili Pucljeve načrte, zapeljati neklerikalno kmečko ljudstvo v Sloveniji v separatistično gonjo.

SKS je radi nesposobnosti in domišljavosti svojih voditeljev in radi čudne kolebavosti svoje politike zadnje čase doživela že dovolj izgub, zadnji korak g. Puclja in njegove stranke pa pomenja korak v politično smrt!

Spričo političnih kameleonov sedanjega časa, ki menjajo načela in prepričanja kakor denar, pa stoji Samostojna demokratska stranka vedno na enem in istem stališču, dosledna in zvesta svojim načelom in okoli njenega prapora državnega in narodnega edinstva, demokracije in resničnega ustvarjajočega dela za narod se zbirajo vedno gostejše vrste! Narasčanje njenih sil ne izhaja samo iz njene doslednosti in poštenega dela, ampak tudi iz politične nedoslednosti, nepoštenosti ter pustolovstva njenih političnih nasprotnikov. Z ozirom na to nam je ljubo, da je Pucelj s svojimi ožjimi prijatelji končno pokazal svojo pravo barvo...

DOPISI

DOMŽALE. Dne 9. avgusta se vrši slovesna proglasitev vasi Zg. in Sp. Domžale, Stob in Študa in trg Domžale. Nagli razvoj domžalske okolice je naravno spojil omenjene kraje v celoto, ljudstvo pa je spoznalo praktično vrednost tega dejstva in zaželelo, da Domžale postanejo trg. Tako si je županstvo na podlagi vplačila predpisane takse pridobilo dovoljenje za trg. Sedaj se vrše v polnem teku priprave za čim lepšo izvršitev te proslave.

POLJANSKA DOLINA. Na Vidov dan, v nedeljo 28. t. m. popoldne ima naš Sokol kakor vsako leto javen nastop v Poljanah s telovadbo,

in nato veselico s plesom in prosto zabavo. Vabljeni so še enkrat tem potom vsa sosednja sokolska in vsa druga napredna, Sokolu naklonjena društva kakor vsi naši prijatelji in somišljeniki iz doline in od drugod. Za postrežbo bo, kakor druga leta, dobro preskrbljeno. — V dolini se je začela košnja, ki obeta obilo krme, če bo le vreme ugodno, da se jo bo moglo ob času in hitro spraviti. — Kakor že večkrat v «Domovini» omenjeno, so naše ceste silno v slabem stanju in nič ne kaže, da bi se od katerekoli strani mislilo na popravo. Da je cesta, ki je bila prej in je najbrže tudi dandanes velike vojne važnosti, tako slaba, je velik, če ne največji vzrok, ker se veliko prevažata dandanes po nji z avtomobili in to tovornimi. Če se jo bo hotelo temeljito popraviti, bo tudi nekaj veljalo, kar se pa mora vzeti kot nujno in potrebno v korist in napredek doline tudi iz gospodarsko-trgovskih ozirov. O tem odločujoči se naj zganejo in naj neprenehoma pritiskajo tam, kjer se da kaj doseči.

PREDDVOR PRI KRANJU. Naši Orli se še vedno ne dajo spametovati, marveč ponoči ob skupnem pohodu z Orlicami domov uganjajo razne sramote. Kar pa je poštenih med njimi, morajo seveda molčati. In poleg sramote, ki so jo napravili v Šenčurju, delajo še vedno nove zgage. Prošlo nedeljo so se pomudili v Predorljah ter ponoči prihrumeli z velikim vriščem domov. K sreči jih je pot vodila preko gmajne, sicer bi bilo drugače. A koliko je Orlicam do pobožnosti, smo videli v Križevem tednu. Vsak kristjan gre k prošnji procesiji, le orlovske devičice so se podale v dvorano, misleč, da jih nihče ne vidi. Je pač procesija preveč mučna zanje. Omeniti moramo že znanega «ceglarčka». Njemu in vsem zgagarjem sporočamo, da jih bomo spravili pred sodišče, ako z jezički ne bo miru. Zadnjič pa je «ceglarčka» in devičice strašilo, ko so o polnoči šli skozi hosto domov. Toda o tem, kako so bežali in zakaj, povemo kaj ob priliki. Opazovalec.

GROSUPLJE. Kako daleč je privedla strast in sovraštvo do vsega, kar je napredno, naše klerikalce — naravna posledica hujskanja šmarskega kaplana Sušnika — kaže žalosten slučaj, ki se je pripetil v soboto dne 5. t. m. Ker tukajšnji Sokol nima telovadnice in tudi drugega primerne prostora za telovadbo v Grosupljem, je primoran uporabljati dvorišče 15 minut odda-

ljene tako zvane «Stare pošte» v Brvacah za telovadbo. Tudi v soboto okrog 17. ure se je napolilo 15 dečkov in deklic v starosti od 8—12 let k telovadbi na Staro pošto. Nekako sredi poti je to deco napadla sirova nahujskana druhal, obstoječa iz upokojenega železničarja Kušlana, sina upokojenega drž. cestarja Trošta in žene aktivnega drž. cestarja Trošta mlajšega Franciške Trošt. Napadli so deco s psovkami <prasiče, orjunci itd.> in jih pretepali s senenimi vilami. Posebno se je odlikovala Franciška Trošt. Enemu izmed dečkov je iz rok iztrgala stojalo za skok v višino in isto razbila na obcestnem kamnu. Razen štirim izmed dece se je vsem posrečilo z begom dospeti v Brvace. Ko so sporočili dogodek učitelju-vaditelju, je poslal eno izmed deklic (Križmanovo) na mesto napada, da pogleda, kaj je z znoštalimi štirimi. Franciška Trošt je Križmanovo napadla z vilami in jo tako pretepla, da je bila vsa črna po hrbtu. To so dejstva, ki v žalostni luči pričajo o morali naših klerikalcev. Odgovorni za to so pa v prvi vrsti tisti, ki ljudstvo hujskajo proti vsemu, kar ne trobi v njih rog. Posebno se odlikuje v hujskanju in ne zamudi za to nobene prilike šmarski kaplan Sušnik. Opozorili smo ga že ponovno, da naj preneha s hujskanjem, a zaman. Ponovno se je že pripetilo, da so nahujskani elementi napadli Sokole, bo pa to menda prvi slučaj, da je bila napadena nedolžna deca. Preiskava bo dognala, kdo je pravi povzročitelj napada. Naznanili smo vso zadevo orožništvu in drž. pravdniku. Vsem tistim omahljivcem in malodušnežem, ki vedno odsvetujejo od zgradbe Sokolskega doma, pa bodi to resen opomin, da se z vso silo in vnoem poprimejo dela in da se z zgradbo lastnega doma čimprej prične. Dom nam je za naše življenje in za naš obstoj neobhodno potreben že zaradi telovadnice. Potreben nam je pa tudi kot napredna trdnjava v našem tako zagrizenem klerikalnem kraju. Upamo in uverjeni smo, da bo vsak resničen naprednjak prispeval s skromnim darom, da postavimo lasten dom, trdnjavo, kjer bo naša deca, naš ponos, naša bodočnost v miru in brez skrbi telovadila in se pripravljala za veliko delo, ki jo čaka. — Več Sokolov.

GROSUPLJE. V nedeljo dne 7. t. m. je priredilo tukajšnje sokolsko društvo izlet dece na

«Vidim, dekle, tvojo zadrego, zato te ne silim. Ako te je volja, pripoveduj, ali pa govori o čem drugem.»

«Veste, gospod, komu drugemu bi ne povedala vsega, kar sem doživela, toda vam zaupam vse, ker vem, da se ne boste norčevali iz mene. Torej me poslušajte!»

Več kot dobro uro je pripovedovala Katrica prijaznemu gospodu svoje težke doživljaje. Seveda je vse odkrito povedala tudi o dogodkih iz službe v ravniškem župnišču.

Ko je inženjer čul vso to pripoved, saj do tega dne še ni vedel podrobnosti iz Katričinega življenja, je samo rekel po tehtnem preudarku:

«Dekle, ki je doživelo tako žalostne in burne doživljaje, mora zaslužiti boljšo bodočnost. Torej poslušaj še ti moje zgodbe!»

Strmé je poslušala Katrica svojega ljubeznivega gospodarja. Pripovedoval ji je dobri gospod o vsem svojem gorju: Ko je bil namreč na dunajskem vseučilišču, se je tam zaljubil skrivoma v hčerko bogatega Dunajčana, pri katerem je bil za domačega učitelja njegovemu sinčku.

Te srečne trenutke je užival le par mesecev s svojo ljubljanko, kajti čim je brezčutni in oholi bogatin zvedel za ljubavno razmerje svoje hčerke z njim, ubogim študentom, ga je sirovo pognal iz svoje hiše. Ubogo dekle si je to tako gnalo k srcu, da je revica zbolela, nedolgo za tem pa umrla v zdravilišču. Marsikaj se je ugibalo o njeni tužni smrti. Od tistega časa pa do tega dne, ko je to pripove-

doval, je mladi inženjer sovražil ves ženski svet.

Po tej pripovedi pa je inženjer pomenljivo pogledal Katrico, položil ji je roko na roko in slovesno spregovoril: «Dekle, do danes ti nisem povedal, kar imam na srcu. Le pomisli: Tebi je bilo srčno za tovarišijo v ljubezni, meni tudi. Kaj, ali res ne zasluživa boljših dni?»

Inženjer strastno stisne roko začudenj Katrici — ta se je vsa tresla od začudenja... ni vedela, je li vse to resnica ali samo prijetne sanje...

Baš v tem času je prihajala proti njima mlada družbica. Inženjer in Katrica vstaneta in gresta počasi proti domu. Zmenila sta se, da se ob lepem vremenu podasta na binkoštni ponedeljek na Limbarško goro...

V zvoniku bližnje cerkve je ura tolkla polnoči, toda Katrica še ni zatisnila očesa na mehki postelji v svoji tih sobici. Vso je prešinjalo neko blaženo čuvstvo vdanosti do naklonjenega inženjerja in prsi so se ji dvigale od neznanega hrepenenja. Skozi okno so sijale zvezde in spodaj v vrtu je opojno dehtelo pomladansko cvetje...

Krasno majniško jutro je bilo na binkoštni ponedeljek, ki je bil določen za izlet na Limbarško goro.

Točno ob peti uri je že čakal voznik Mikuž pred inženjerjevo vilo s svojo kobi-

lico, vpreženo v koleselj. Možak je začel metati drobni pesek v okno v prvem nadstropju in budil: «Dobro jutro, gospod inženjer! Sedaj pa le na noge, ura gre že na šesto, da se odpeljemo na Limbarško goro. Imamo še dolgo pot.»

Inženjer in Katrica sta bila tekom četrt ure že gotova, pa so se odpeljali po široki Dunajski cesti...

Lepo so ptički peli v jutranjem hladu, ko so se peljali skozi vasi Črnuče, Dobravo, Stob, Domžale in Dob. V Dolini pri Jožetu pa so se ustavili na mali oddihljaj in jutranje okrepcilo.

Gostilničar se kar ni mogel načuditi, ko je spoznal Katrico. Bila je gosposko opravljen, pa kako se ji je podalo. Z druge strani pa se je tudi čudil njenemu gosposkemu spremljevalcu. Hitro je stopil v kuhinjo k svoji ženi in ji govoril: «Ti stara, pojdi no, pojdi in poglej Samčevo Katrico! Cisto gosposka je in kakega ženina ima!»

Ko so se krepčali ti trije, voznik Mikuž, inženjer in Katrica, so se vedno oglašali romarji, peš ali z vozmi, in se ustavljali za malo okrepcilo. Zamudili so se ti trije toliko časa, da so prišli Katrični znanci iz domače reberske cerkve. Dekleta, Katričine nekdanje tovarišice, so bile kar zelene od jeze in zavisti, ko so ugledale Katrico, še pred nedolгим časom tako prezirano, zdaj pa gosposko opravljen in v družbi takega gospoda...

Tudi znana Grdinova Jera je bila toliko srečna, da je videla Katrico in inženjerja.

Lisičje pri Škofljici. Podala se je deca z vozom pod nadzorstvom dveh sester do Škofljice in od tam peš na Lisičje. Stejemo si v hvaležno dolžnost, da se najtopleje zahvalimo gospodu inž. Izmajlovu, najemniku gradiča Lisičje in lastniku tamkajšnjega rudnika, za res lep sprejem in pogostitev naše dece. Gospod inženjer! Kar ste storili našim malčkom, Vam poplačati ne moremo, hvala Vam iskrena in Bog plati. Nadalje se najtopleje zahvaljujemo bratu in sestri Javornikovi v Škofljici, ki sta naši deci tako skrbno postregla ob povrnitvi z Lisičjega. Tudi Vama Bog plati! Vesela in žarečih lic se je deca ob pol 19. povrnila v Grosuplje in vedno nas sprašuje, kdaj jo zopet peljemo na izlet. Še enkrat vsem, ki so naši deci pripomogli do nedolžnega veselja, najlepša hvala. Zdravo! — Odbor.

RAKA. Tu so pričeli popravljati tako zvano «Senuška cesta» od Rake proti Leskovcu, ki bo stala 200.000 Din, katere plačajo tri interesirane občine, Raka, Krško in Cerklje. Nad tri leta so se vlekle pritožbe od strani raške in cerkljanske občine. Svoječasno je zadeva omenjene ceste povzročala v obeh obč. odborih obilo prahu. Raški župnik g. Škerjanc je pred vsakimi volitvami obljuboval, če bomo volili njegovo stranko, potem se ne bo gradila, ozroma ne bo treba plačevati za omenjeno cesto. Pretežna večina nas volilcev mu je verjela, kar je pač samoumevno. Leta 1923. za volitve v narodno skupščino smo mu nasledli, kakor tudi lansko leto pri obč. volitvah, da je župnik dosegel absolutno zmago. Niso samo njegovi podrepaniki volili klerikalno, temveč tudi pretežni del naprednomislečih mož, sploh vsi tisti, ki omenjene ceste ne rabijo. Sedaj smo spregledali, da g. župnik ne drži besede, in da je njegova stranka, četudi je na Raki zmagala, brez moči. Zatorej se že vsi pametni in razsodni možje obračajo proč od klerikalnih prevarantov. Če bi mi namesto SLS. volili Narodni blok, bi sigurno od tega imeli kaj korist. Dosegel bi za nas en sam poslanec, če bi se nanj obrnili, več nego vseh 20 klerikalnih. Tako pa smo se doslej vedno na župnikovo priporočilo obračali le na g. poslanca Sušnika. In res, sedaj smo ostali pa mi reveži, sušniki in praznih rok. G. Sušnik se nam sedaj lahko smeje v pest, ker smo ga izvolili, da vleče mastne dijete, ne dela pa za nas nič. Klerikalcem je na Raki odklenkalo in g. župnik Škerjanc bo še dajal težak odgovor, ker nas je tako grdo mazal s hvalisanjem klerikalne stranke. Pri tri-

Oredoč naprej s pajdašico Hostnikovo Micko, je opravljala: «E, veš kaj ti povem: Včasih je zvajal to Katrico Trdinov Jaka, zdaj pa jo bo ta ljubljanski škric! Le zapomni si, kaj ti pravim!»

Ko so se naši znanci vozili dalje po Črnem grabnu skozi Trnavo in Kompolje, so malo pred Krašnjo došli znanega poštnega Henrika.

Inženjer Škrjanec se je zelo čudil temu človeku, ki je bil tako čudno opravljen. Henrik se je opiral na debelo gorjačo, črez suknič pa je bil prevezan z vrstico in na glavi je imel ponošen cilindar, kadil pa je iz velike porcelanaste pipe.

«Katrica, kdo pa je ta čudak?»

«To je sin nekdanje poštarice Šolarice. Bil je v ljubljanskih šolah, pa se je siromaku od prevelikega učenja omračil um in sedaj hodi iz kraja v kraj...»

(Dalje prih.)

Samo, da njena obvelja.

Mož je imel ženo, ki se je vedno prepirala z njim ter mu vse oporekala, da je vedno obdržala zadnjo besedo.

V nekem takem prepiru je hotel mož prekanje ustaviti ter je rekel: «Nič se ne jezi, saj vem, da imam najboljšo ženo na svetu.

«Hudiča imaš, pa ne najboljšo ženo!» je v naglici ugovarjala razdražena žena.

kratnih volitvah mu je sicer dobro došla takozvana «Senuška cesta», ki jo je vsakikrat zlorabil pri volitvah za agitacijo. Radovedni smo, kadar bo «Senuška cesta» gotova, s kom bo potem, kadar bodo zopet volitve, farbal in varal volivce? G. Škerjanc, le pogruntajte zopet katero! Vedite pa, da osel gre samo enkrat na led, mi smo šli sicer že trikrat, zato bo pa sedaj, ko smo spregledali, tem hujši obračun z Vami. — Omenjena cesta bo v nekaj dnevih v raški občini dogotovljena in s tem to pereče vprašanje rešeno. Želimo, da bi Raka dobila zopet tako energičnega in delavnega župana, da bi se potegnil za napravlo nove tudi zelo potrebne ceste od Zabukovja čez Površje, Dolenjo vas in Gmajno na Smednik, kakor se je bivši župan Š. pobrigal za svojo vas Ardro. — Nezačuden bivši klerikalec.

ŠMARTNO PRI LITJI. Gospodarske potrebe nas silijo, da se oglašamo k besedi. Živimo pač v kraju, čigar okolica je v rokah znanega nemškega veleposestnika. Njegova posest sega iz Šmartna do Polšnika. Vidimo gozdne in zemeljske parcele bivšega nemškega kneza na eni strani, na drugi strani imamo zemlje in gozdne komplekse Črnega potoka in Grmač pri Litiji. Vse to je tako rekoč last velenemške gospode. Res je, da se je nam zakupnikom graščinske zemlje po hudi borbi tukajšnje krajevne organizacije naše stranke dovolil, oziroma podaljšal zakup do jeseni. Prijatelji, s tem pa ni še vse končano. Čakajo nas še borbe, zato je treba združitve v nepolitični organizaciji. Zato smo na zadnjem sestanku sklenili da osnujemo zadrugo «Agrarne Zajednice», katera bi vse naše prošnje in želje odpošiljala na pristojna mesta. Naš kmet in delavec nimata zemlje niti za svoje preživljenje. — Pred nami pa ležijo zanemarjene parcele travnikov, katere upravljajo graščine nad vse zankerno. Kmet bi rad redil živino, gnojil in umno obdeloval zemljo, pa nima. — In se najdejo še ljudje, ki bi mu privoščili, da bi mu vzeli še tisto, kar danes ima. To niso ljudski prijatelji! Naš boj gre za poštenost in pravico. — Bogu in kralju, kar je njegovega — kmetu in delavcu zemljo, da jo obdela, bivšim nemškim valptom pa potni list za blaženo jim Avstrijo. Gospodje v avtu se posmehujejo ubogemu ljudstvu, na graščinski zemlji pa razpadajo podstrešja. Če prosiš za les, dobiš po navadi odgovor: če ni za te, pa pojdi! Res, težke so krivice in še težje bodo, če si ne bomo pomagali sami. Jesen bo prišla, treba bo stelje, treba bo drv itd. — zakon nam nudi, torej sprejmimo vsaj to. Zakupna pogodba preneha jeseni. Treba bo borbe naprej! Vztrajajte! Organizirajte se! «Agrarna Zajednica» je organizacija, oziroma Zadruga agrarnih interesentov — zatorej vsi, ki v njo spadamo, v njo! — Agrarni interesente.

ŠT. VID PRI STIČNI. Dragi čitatelji «Domovine»! Zopet imamo novico iz naše fare, in veste kaj? Na binkoštni ponedeljek je bilo pri neki tukajšnjih podružnic popoldansko cerkveno opravilo. Naš g. župnik pa so prinesli seboj dopis iz naše fare, priobčen v 22. št. «Domovine», ter ga tam prečitali. Ker pa je stvar, objavljena v «Domovini», resnična, niso imeli kaj oporekati, nego so menili: «Zapisal sem ptičko in bo zapisana, ko mene že kost pri kosti več ne bo.» Vprašamo g. župnika, kako se neki imenuje tisto prisiljeno «društvo», v katero zapisuje on dekleta, ki prihajajo dve uri daleč k maši? Ali imate že kaj mnogo zapisanih? G. župnik so se precej razjezili, ker pa je brez pomena jeziti se nad zadevo, ki je resnica, bi bilo svetovati g. župniku, naj se nikar preveč ne razburja, ker to samo škoduje zdravju. Zdravo!

BOŠTANJ OB SAVI. Mladina osnovne šole je uprizorila v nedeljo, 14. t. m., pod vodstvom gosp. nadučitelja Fr. Musarja, trodejanko «Povodni mož» in četverogovor zdržnika, piveca, pijanca in njegove žene: «Ali vino ali voda». Mladi igralci so gledalce popolnoma zadovoljili. Igrali so vsi dobro, posebno izvrstno pa še Pečnik — cel operni pevec — v vlogi Povodnega moža, Podlipnik kot župan in v četverogovoru kot zdržnik

ter v tretjem dejanju tudi Hrovat v vlogi županovega sina. Obisk je bil pač prepričel. Če je mogoče napolniti veliko dvorano pri Salezijancih, kadar oni igrajo, zasluži pač tudi šolska mladež, da se napolni mala šolska soba. Saj obilen posej je igralcem in režiserju edino zadoščenje za velik trud in v nadaljnjo vzpodbudo. Čisti dobiček — okrog 250 Din — je namenjen šolarski knjižnici.

ČATEŽ OB SAVI. Ustanovni občni zbor krajevne organizacije SDS. za občino Čatež ob Savi se vrši v nedeljo, dne 21. junija 1925 po prvi sv. maši (ob 8. uri) v gostilni Kodrič na Čatežu. Na zborovanje pride delegat iz Ljubljane. Vse napredne volilce vljudno vabimo, da se občnega zbora polnoštevilno udeleže, kajti le v edinosti je moč.

ZIDANI MOST. Cenjena «Domovina»! Ker vidimo, da pri nas ni doma resnica in miroljubnost, se oglašamo. Tukaj je namreč nekaj mladih fantičev, ki neprestano obrekujejo napredne ljudi in pa našo napredno strokovno organizacijo. Mi jim zaenkrat povemo samo to, naj prenehajo s svojim izzivanjem. Mi smo mirni in pošteni, toda obrekovati in izzivati se ne damo od nikogar, najmanj pa od predrznih petelinov. Mi puščamo v popolnem miru delavec in tovariše, četudi so drugega političnega prepričanja. Nam pač ni treba udrihati po drugih strankah, ker z lepo besedo in tovarištvom opravimo mnogo več. Imamo pa zato tudi svoj ponos in bomo z izzivači predvsem obračunali na ta način, da spravimo v javnost takšno gradico, ki jim ne bo prijetno. Toliko za danes! Član Unije.

GORNJI GRAD. Večkrat se v «Domovini» čita o razmerah v raznih občinah, zato bi bil tudi pri nas potreben poročevalec, ki bi za javnost beležil, kaj vse se godi v naši občini in fari. Na Rešnjega telesa je bilo vreme lepo in toplo. Kakor običajno smo se z veseljem vsi podali k procesiji. Dekleta so prav skrbno in pridno pripravila potrebne evangelije in jih okrasila s cvetjem. Vse je bilo v najlepšem pripravljeno, le požarne brambe in godbe ni bilo, ki je drugače igrala vsako leto. Letos pa g. dekan ni dovolil, da bi prisostvovala, ker so se zadnjič gasilci udeležili pogreba neke mladenke, ki je duševno zmedena našla smrt v vodi. Zdravnik je ugotovil duševno zmedenost in je g. dekanu poslal potrdilo o tem, toda g. dekan vseeno ni hotel dovoliti pogreba s cerkvenimi obredi, čeravno so ga prosili starši, naj jim ne veča žalosti in potrnosti. G. dekan bi se bil pač moral spomniti, da je tudi dotično nesrečno dekle darovalo po svoji moči precejšnjo svoto za zvonove, a ji sprva kljub temu ni pustil zvoniti, nato pa na priprošnje ugledne osebe le po deset minut. Pogreb pesrečne deklice je navzlic dekanovi nejevolji bil silno obsežen in prisrčen. Udeležilo se ga je obilo sorodnikov, znancev in prijateljev, pevci pa so ji ob grobu zapeli ganljivo žalostinko «Vigred se povrne». Vsi so bili ganjeni do solz, ter si mislili o nejevoljnem dekanu: «Ne sodite, da ne boste sojeni!» Gospod dekan! Mi iskreno želimo, da se malo izpreobrne, ali pa se povrne v svojo prejšnjo farno, če se vam je tam bolje godilo! Poročati moramo še o drugi nezgodi, ki se je zgodila dne 11. junija v neki tukajšnji gostilni. Godba požarne brambe je imela svojo vajo. Prišli so tudi fanti, toda eden se je žal opijanil ter po naključju razlil drugomu kozarec vina. Oškodovani je prvemu dal par zaušnic, a v tem je v veži ravno vstopil gospod župan ter začel tega tako pretepati in suvati z nogami, da so se vsi zgražali. Klerikalnemu županu je stopil v pomoč tudi še gostilničar Z., da sta fanta vrgla na tla kakor vola. Upamo, da bo župan plačal fantu vsaj obleko, saj mora vedeti, kako težko si delavec pripravi obleko; gospod župan naj se le spomni na svojo preteklost iz samskih časov. Gostilničarju pa priporočamo, naj v svoji gostilni sicer čuva red, toda ne s sirovostjo in nepotrebnim pretepanjem.

Opazovalec.

DOL PRI HRASNIKU. V naši vasi imamo sejmišče, ki je last občine. Na tem prostoru si je

postavil g. župnik barako za seno. Vprašamo g. župnika in slavni občinski odbor, čemu je dovolil, in kedar, postaviti omenjeno barako? In zakaj ne postavi g. župnik barake na svojem travniku, ki je veliko bolj primeren zato?

ŠMARJETA PRI RIMSKIH TOPLICAH. Vsa Šmarjeta se je zadnji teden od smeha po trebuhu valjala. Bivši župan občine Sv. Krištof in njegov pajdaš Matijec sta se pojavila tukaj in nam napravila pravi teater. Kot polna klerikalne korajže sta prihrula k nam ter kričala proti «Domovini» in demokratom s tako silo, da bi skoro vse šipe po oknih popokale. Iz žepov jima je pa štrlela «Domovina». Vse govori tukaj, da je s tem potopljena ladja SLS. v Šmarjetski okolici. Zaman sta možiceljna klicala na pomoč svojo rešilno posadko. Za SLS. več ne mara pač tukaj nihče.

LAŠKO. Tudi v našem okraju so bili klerikalci tako srečni, da so dobili poslanca. Če bi agitirali z onimi sredstvi, kakor stranka, ki ji je kaj do poštenosti, bi ga itak ne. In kaj hasne ljudstvu takšen poslanec! Mnogo je nas kmetov, ki smo mu dali na dan volitev zaupanje, a kako nas zdaj glava boli. Kadar gre za naše koristi, nam pokaže figo ta kunštni dr. Gosar. V sosednji občini Sv. Krištof je bil odstavljen župan in so dobili gerentstvo, kar smo mi vsi kmetje odobraval, ker se nam je zdelo gospodarstvo klerikalcev že preveč pogubljivo. Kaj pa je naš poslanec dr. Gosar napravil? Prišel je nas kmete izzivat s tem, da je na nekem zaupnem shodu klerikalnih kimovcev kritiziral in hujskal zoper gerentstvo v občini Sv. Krištof. Mi ubogi trpini pa menimo, da, če se noče dr. Gosar boriti za naše interese, se tudi v škodo ni treba. Dr. Gosar si le naj zapomni, da nas je pri zadnjih volitvah poslednjič neusmiljeno potegnil K m e t.

LAŠKO. «Verehrlicher Gewerbeverein Tüffer bei Cilli» še vedno obstoja, kljub temu, da že sedmo leto ne poznamo več «Tüffer» in «Cilli», in kljub temu, da pravijo naši obrtniki, da so Slovenci. Gospod Zupanc jih je zbral v obrtniško društvo, ki si je sedaj nadelo zgorajšnje nemško ime in dela reklamo za «Herbstmesse v Grazu». Bo že kaj zaslužka, ker brez Blaževega žegna ni uspeha.

SV. KRISTOF. V predzadnji številki «Slov. Gospodarja» (po domače: petkove regljače) dopisun zopet ljuto napada našega gerenta in gerentski sosvet. Dopisnik pravi, da ni hotel nobeden od starega odbora prevzeti mesta gerenta in da tudi v sosvet ne gre nobeden. Stvar je pa le malo drugačna. G. veliki župan je določil osebo za gerenta, katera bo lahko upravljala svoj posel brezplačno, in ne bo izrabljala občine niti v toliko kot bivši župan s svojo plačo. Mislimo, da mora biti s tem vsak pošten davkoplačevalec zadovoljen in hvaležen onemu, ki je to ukrenil. Nadalje dopisun naziva sosvet z imenom «Roševi-orjanski-demokrati». Če bi imel dopisnik le malo možgan v glavi, bi že lahko vedel, da je v občinskem sosvetu največ prav izkušenih kmetov. Če ga že samo eden orjunaški znak tako razburja, kakor purana rdeča barva, ga pomilujemo kakor njegovo celo propadlo gardo. Ko se naši narodni znaki še pomnožijo, bo konec klerikalnega hujskanja tudi pri nas in izjalovila se bodo dejanja vseh brezvestnih klerikalnih hujskačev, pa naj bodo v črnih suknhah ali pa v kamizolah!

BRCE PRI DOLU. Dopisnik «Slov. Gospodarja» glede ceste v Turju pravi, da bo morala občina preskrbeti zrakoplov, ker je vožnja po omenjeni cesti nemogoča. Ker mi je gospodarjenje bivšega občinskega odbora delno znano, povem javnosti samo to-le: Iz Bre na Unično je občinska pot na nekem kraju že dalje časa nujno potrebna popravila. Prosili smo bivšega občinskega odbornika Napreta in Bantana večkrat, da bi se zavzela za popravilo omenjene poti. Toda Rudl je vedno obetal, da bo dal napraviti novo pot mimo bivše svoje pristave čez plaz. Gosp. dopisnik! Tam bi bilo nekaj za vožnjo z zrakoplovom. Svetoval bi Vam samo, da ne hodite na

solnce, da se Vam ne bo cedilo maslo na glavi. Ko pride čas volitev, bomo z Vami pošteno obracunali. — Občan.

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

ODBIRANJE RASTLIN ZA SEME.

Jabolko ne pade daleč od drevesa. Ta pregovor nam je dobro znan, le škoda, da se ga tako malo poslužujemo pri našem kmetijstvu. Znano nam je, da se obrača zarod po roditeljih. Če hočemo prirejati lepo in dobro živino, jo moramo odbirati od dobrih staršev. Če je mati dobra molznica in če je bil plemenjak tudi mlečnega rodu, potem je pričakovati, da bo tudi zarod dober za ta užitek. Ravno to velja pa tudi pri rastlinstvu. Tudi rastline prenašajo svoje dobre in slabe lastnosti na svoje potomce. Ni vseeno, kako razvita je žitna rastlina, kako razvit je njen klas in kako zrnje nam daje. Če ima materna rastlina dolg klas z velikim številom klaskov in bogatim zrnjem, potem lahko dobimo iz takega semena zopet tako rodovitne rastline in tako bogato klasje.

Veliko uspeha se je doseglo pri žitu do sedaj že s tem, da se je odbiralo za seme najbolj razvito in najbolj bogato klasje. To klasje lahko odbiramo že zunaj na njivi, in sicer ob žetvi ali pa pozneje, ko leži snopje v kozolcu. Z doslednim odbiranjem najlepšega klasja so se od leta do leta dosegli najugodnejši uspehi. Pšenica, ki je bila prej neenakomerne rasti in različno razvitega klasja, je postala v nekaj letih enakomerne rasti in enako razvitega in bolj bogatega klasja in sploh lepšega in bolj klenega zrnja. Vse to se da doseči z odbiranjem semenskih rastlin.

Delajmo tudi pri nas tako! Čim skrbneje bomo pri tem delu, več bomo dosegli. In kakor je treba na ta način požlahtnjevati naše žitne rastline, ravno tako je treba postopati tudi pri drugih kmetijskih rastlinah. Povsod velja, da polagamo glavno skrb na semenske rastline.

Krompir za seme kaže že na njivah odbirati. Najbolj ugodno razviti in najbolj zdravi grmi naj se zaznamujejo že na njivi, da jih posebej spravimo in porabimo prihodnje leto za seme.

Izkušnje po drugih in tudi že po domačih krajih nam pričajo, da se da s takim ravnanjem veliko dobrega doseči pri požlahtnjevanju domačih pridelkov. Pri nas smo glede pridelovanja žita še močno zaostali. Pri nas jemljemo žito kar iz kupa za seme, tako kakor smo ga dobili z mlatvijo. Niti dobro ga ne očistimo od plevla. S takim ravnanjem ne pridemo seveda naprej. Današnji čas zahteva, da svoje pridelke vsestransko zboljšujemo in požlahtnujemo in da se ne ustrašimo nobenega takega dela. Le lastna samopomoč nas privede do boljših uspehov v našem poljedelstvu.

GNOJILA ZA AJDO.

Ajda je rastlina, ki naglo raste. Hitro nam izkali in hitro se razvija. Glavno ji je ugodno vreme. Glede zemlje je malotrebna in se zadovoljuje z enim in drugim prostorom, da le ne trpi pomanjkanja.

S pravilnim gnojenjem lahko vplivamo na boljši pridelok, posebno če nima zemlja dosti moči v sebi. Vplivamo pa tudi, da nam ajda hitreje zori. Z napačnim gnojenjem pa lahko dosežemo nasprotno, da nam ajda prebužno raste, da nam poleže, slabše obrodi in da nam tudi pozneje zori. Kakor ji v tem pogledu ne ugaja sveže gnojenje s hlevskim gnojem, tako ji tudi ne ugaja gnojenje z dušičnatimi gnojili, če bi jih rabili v neprimerni količini.

Ali in kako je pomagati ajdi z umetnimi gnojili, to se ravna pred vsem po vgnobenosti zemlje in po njenih naravnih lastnostih ali rodovitosti.

Do sedaj so se pri ajdi še najbolj obnesla fosfatna gnojila, in sicer taka, ki imajo fosforno kislino v lahko razstopni obliki in ki zaradi tega hitro učinkujejo, kakor

na pr. razni superfosfati (kostni in rudninski superfosfat). Fosfatna gnojila vplivajo ugodno na bogatejši razvoj cvetja in zrnja, pa tudi na hitrejšo zorenje. Vsega tega je pa pri naši ajdi najbolj treba. Rudninskega superfosfata potrebujemo za 1 ha 300 kg ali za 1 mernik posetve 30 kg. Kostnega superfosfata vzamemo lahko nekoliko manj, namreč 250 kg za 1 ha ali 25 kg za mernik posetve.

V drugi vrsti prihajajo v poštev kalijeva gnojila, ki so potrebna poleg fosfatnih gnojil, če manjka kalija v zemlji, kakor vidimo napr. pri lahki peščeni in oprsteninski zemlji. Kalij vpliva ugodno na razvoj stebel in listja in s tem seveda tudi na poznejši razvoj zrnja. Najbolj se oponašajo kalijeva gnojila, ki ne vsebujejo klor, ker je ajda za klor občutljiva. Kdor ima dosti pepela naj gnoji s pepelom. Z drugimi kalijevimi gnojili je pa zaradi klorja previdnejše, če gnojimo z njimi že k prejšnji rastlini, v tem slučaju k žitu. Če pa gnojimo ajdi s kalijevo soljo sproti, je vzamemo poleg superfosfata za polovico manj, za 1 ha tedaj samo 150 kg ali za 1 mernik posetve 15 kg.

Dušičnata gnojila rabimo le izjemoma za naglavno gnojenje, če vidimo, da je mlada ajda zelo slaba. V tem slučaju vzamemo hitro učinkujoči čilski soliter, ki ga povrh ajde raztrosimo. Za 1 ha zadostuje v ta namen po 50 do 75 kg ali za 1 mernik posetve 5 do 7 in pol kg čilskega solitra.

Tedenski tržni pregled

ŽITO. V Novem Sadu se je dne 17. junija tržila v dinarjih za 100 kg: pšenica po 460, turščica, baška, po 186, banaška po 185, moka št. «0» po 535.

ŽIVINA. Od zadnjič neizpremenjena.

KMETIJSKI PRIDELKI. Na ljubljanskem trgu se je minuli teden prodajalo: svinjsko meso po 15 do 30 Din, slanina po 22 do 25 Din za kg; perutnina: kokoši po 30 do 45 Din, piščanci (par) 30 do 35 Din, kozlički 65 do 70 Din, domači zajci 10 do 40 Din, jajci 1'25 do 1'50 Din, mleko 3 Din, sirovo maslo 40 Din, smetana 11 do 14 Din.

Kratke vesti

= Vrednost denarja. Na zagrebški borzi se je dne 17. junija dobilo v devizah: 100 laških lir za 217'40 Din do 220'40 Din, 100 francoskih frankov za 272'50 do 277'50 Din, 100 češkoslov. kron za 167'80 do 170'20 Din, 1 avstrijski šiling za 7'95 do 8'07 Din ter 1 dolar za 56'48 do 57'28 Din.

= **Protectorat V. Ljubljanskega velesejma.** Poročali smo že, da je prevzel Nj. Vel. kralj protectorat nad letošnjim velesejmom v Ljubljani. Kakor čujemo, si kralj najbrže tudi osebno ogleda prirediteljev. To je razstavljalcem velika vzpodbuda k čim lepši in popolnejši razstavi izdelkov. Naloga velesejmske uprave je, da pravočasno zasigura in odkaže pripravljenim tvrdkam prostore, kar pa je samo mogoče, če se vsi, ki nameravajo razstaviti, čimprej odzovejo. Veliko je namreč razstavjalcev, ki prijavijo zadnji hip, otežijo s tem delo upravi in škodujejo drugim tvrdkam. Radi tega naj se določijo nemudoma izpolnjeni prijavni formularji.

= **Javna dražba** dobave in vožnje prodca na okrajne ceste se vrši v petek dne 26. junija ob 9. uri na okrajnem zastopu v Ptuj, kjer so tudi dražbeni pogoji na vpogled. Položiti je prodni vadij.

= **Srednja kmetijska šola v Mariboru** sprejema prijave za vpis od 1. julija do najkasneje 10. septembra t. l. Šolsko leto pričenja 1. oktobra. Redni učenci lahko postanejo oni, ki izpolnijo sledeče pogoje: 1. Stari smejo biti največ 19 let, a najmanj 15 let. 2. Morali so uspešno dovršiti 4 razrede srednje šole (realke, realne gimnazije, gimnazije) ali popolno meščansko šolo. Nižji tečajni izpit se ne zahteva, neuspeh v klasičnih jezikih ne ovira prestopa. Kdor je napravil dvo-

letno nižjo kmetijsko šolo, mora položiti sprejemni izpit. 3. Morajo biti lepega vedenja. 4. Morajo biti državljani kraljevine SHS.; sprejem inozemcev odobrava minister kmetijstva in vod. 5. Morajo biti zdravi in krepki. Prošnji za sprejem, katero je treba kolekovati z Din 5 + 20, je treba priložiti: 1. krstni list, 2. domovnico, 3. zadnje šolsko, oziroma odhodno spričevalo, 4. zdravniško spričevalo in 5. potrdilo staršev o vzdrževanju. 10 dobrih učencev bo dobilo stipendije po Din 400 mesečno. Kdor želi točnejšega navodila, naj zahteva od direkcije program. Naslov: Srednja kmetijska šola v Mariboru.

Nova šolska postava

Kadar se začno klerikalci po svojih novinah dreti in zabavljati, se že ve, da gre za nekaj, kar jim ni všeč, kar jim odvzame nekaj moči in sile nad nami v posvetnih in političnih, pa s tem v zvezi tudi v premoženskih stvareh, kar je zanje prvo in poglavitno. Tako je tudi zdaj, ko v Beogradu pripravlja minister za prosveto novo šolsko postavo ali novi šolski zakon.

Seveda po tem zakonu ali postavi, kadar bo sprejeta, ne bodo imeli klerikalci in duhovščina na šolo in učiteljstvo več tiste moči in odločitve kakor so jo imeli do sedaj, posebno pa pred vojno, ko se je moral na zahtevo iz farovža prestaviti in kaznovati vsak učitelj, ki se je le drznil ugovarjati mogočnim duhovnim gospodom, gospodujočim v čisto šolskih zadevah. Dvakrat gorje učitelju, če je imel pogum s svojo glavo misliti o političnih in naprednih zadevah ter take po njih mnenju pregrešne misli še širiti med ljudi, pa naj je bil še tako marljiv delavec za ljudski blagor.

Zdaj klerikalci vpijejo po svojih listih, da gre za ljudske pravice. To je pa samo pesek v oči nevednim ljudem. Ljudstvo, občina, bosta po svojih zastopnikih kakor do sedaj zastopana v šolskih odborih kot nekakšni gospodar in upravitelj svojega šolskega premoženja, šolskega poslopja in drugega, ki ga bodo upravljali skupno s šolskim voditeljem. Mislimo, da se bodo pametni, previdni in za napredek vneti kmetski možje v vsem lahko sporazumeli s šolskim voditeljem, kar je bilo tudi že sedaj v krajih, kamor je svetlobo napredka že prodrla. Kar je potrebno za šolski napredek, bodo pametni možje radi dovolili, saj gre za njih otroke. Pametni in uvidevni šolski voditelji in sploh učitelji pa naj zahtevajo le ono, kar je res potrebno. Počasi, leto za letom, se pa v nekaj letih vse uredi. Seveda, do sedaj je imela duhovščina vso moč v krajnih šolskih svetih, župnik je bil že član kar po postavi. Tega po novi postavi ne bo več. Zato pa tudi toliko zabavljanja. V šoli se bo učil krščanski nauk kakor do sedaj. Nekaj pa bo, kar jim seveda ne gre v glavo. V šoli se ne bo smelo uganjati nikako strankarstvo in ne otrok siliti v razna klerikalna društva, kjer jih zastrupljajo s sovraštvom do drugovernih naših bratov. Po novi postavi se bo morala učiti in vcepljati otrokom res prava ljubezen do bližnjega, bodi ta že potem katoliške, pravoslavne ali muslimanske vere. Brat je mil, katerekoli vere bil! Sovražiti se nobenega ne sme, vsakega moraš ljubiti, mu pomagati v sili in ga imeti za brata, ker smo vsi sinovi in hčere enega in istega naroda. Razume se, da bo križ ostal v šoli kakor do sedaj. Učitelji ostanejo državni uradniki; veroučitelje, katehete bo tudi določevala država in jih plačevala za pouk in jim tudi predpisovala potrebni delokrog. Zato pa zopet nov krik in vik. Ampak to bo veljalo za vse in naj bodo katoličani, pravoslavni ali muslimani.

Klerikalci pravijo: veroučitelje naj plača država, a cerkev, škof ali papež jih naj nastavljajo in le tem so odgovorni. Ni kaj prida

gospodar, ki bi pustil, da se mu drugi vtičejo v njegovo gospodarstvo, da drugi ukazujejo hlapcu, ki ga plačuje sam. Tak gospodar gre kmalu v franže. Tako je tudi z državo. V državi mora biti red. Kdor vzdržuje ali plačuje, ta ima tudi odločevati. Sploh bo pa narod lahko vsikdar odločeval in po potrebi spremenil, kar ni prav, po svojih poslancih. In v tem bi pa ravno klerikalci lahko veliko dobrega naredili, ko bi ne bili tako zagriženi, sovražni, škodoželjni in vladehlepni. Ker vemo, da ta in oni naš pristaš čita tudi nasprotno, klerikalne liste («Domoljuba»), smatramo za potrebno, da še podrobneje spregovorimo o novi šolski postavi, čim bo v skupščini sprejeta. Vemo tudi, da bo pozneje treba na tej postavi to in ono spremeniti, ker nobena stvar na svetu ni popolna in se jo mora od časa do časa popraviti in dopolniti. V celoti in vobče bo pa ta nova šolska postava dobra; slaba je le za klerikalce, ker jim jemlje dosedanji vpliv na šolstvo in s tem na ljudstvo, kar mora vsak pravi naprednjak le pozdraviti in priznati vse spoštovanje in čast našemu prosvetnemu ministru g. Svetozarju Pribičeviću, ki se je z vso odločnostjo lotil te prepotrebne šolske postave.

BELEŽKE

+ Klerikalcem trda prede in zato skušajo na vse načine prikriti z lažmi obupni položaj, v katerem se nahajajo. Nihče se zanje ne zmeni. V Narodni skupščini jih nihče ne posluša, četudi skušajo zbuhati pozornost z raznimi neumestnimi predlogi ali pa bedastimi medklici. Zato jih tem bolj boli napredek samostojnih demokratov, ki pridobivajo povsod, zlasti pa na Hrvatskem, nove pristaše. Že od volitev neprestano napovedujejo klerikalci razpad Narodnega bloka in skušajo dokazati nepotrebnost SDS, toda Narodni blok živi kljub njihovim lažem, samostojna demokratska stranka pa se širi na račun radičevcev in klerikalcev. Zadnje nedeljo je imela SDS sijajen shod v Sisku, na katerem je govoril tudi minister Pribičević in ki se ga je udeležilo okoli 15.000 hrvatskih kmetov. «Domoljub» piše sedaj, da je Pribičević sklical ta shod z muziko in štruklji, da so kmetje štruklje pojedli, volili pa da bo vseeno Radiča. Mi bi tega ne omenjali, ako bi s svojim bedastim zabavljanjem «Domoljub» ne kazal, kako boše klerikalce uspehi samostojne demokratske stranke. Na drugi strani smo pa «Domoljubu» za reklamo tudi hvaležni, ker smo mnenja, da bodo klerikalni backi kmalu začeli dreti v množicah na demokratske shode, ako bo škofov tehnik še dolgo pisal, da se vrše z muziko in štruklji. Pri klerikalcih jedo namreč štruklje samo fajmoštri in drugi klerikalni voditelji, kmetje pa gledajo skozi prste. Pri demokratih so pa tudi drugi štrukljev deležni, zato pa je pri njih tudi veselo z muziko in brez nje na veliko žalost klerikalnih pogrebecev dr. Korošičeve polomije.

+ Preganjanja. «Domoljub» piše v vsaki svoji številki o preganjanjih, ki se vrše v naši državi. Sedaj piše, da radikalni preganjanja v Srbiji vse, ki niso pristaši njihove stranke, radikale pa zopet preganjanja na Hrvatskem samostojni demokrati, samo o preganjanjih v Sloveniji «Domoljub» ne ve nič povedati. Mi pa vemo, da se tudi v Sloveniji vrše preganjanja, in sicer preganjanja «Domoljuba» njegova lastna neumnost. Nad tem preganjanjem pa si seveda samostojni demokrati in radikalni umivajo roke...

+ Davki in klerikalci. Vsakomur je znano, da izdeluje sedanja vlada zakon za izenačenje davkov in da doslej klerikalci vsa leta obstoja naše države še ničesar niso storili, da bi se davki izenačili. Nasprotno, oni so s svojo bedasto opozicijo to delo samo ovirali, kadar pa so bili na vladi, so seveda modro molčali in se delali gluhe za vse prošnje o olajšanju davčnih bremen. Sedaj

pa so klerikalci začeli naenkrat zahtevati v Narodni skupščini znižanje in izenačenje davkov, predvsem osebne dohodnine, dasi prav dobro vedo, da se taka stvar da rešiti le ob sklepanju o postavkah državnega proračuna in ob sprejemanju finančnih zakonov, ki so ž njim v zvezi. Klerikalni poslanci to dobro vedo in zato so tudi predložili Narodni skupščini nekakšna skrupucala, ki zahtevajo znižanje dohodnine in raznih taks. to so storili samo z namenom, da bi lahko potem vpili, da so vladne stranke proti izenačenju davkov, kajti vedeli so že v naprej, da bodo s svojimi predlogi propadli, ker pripravlja vlada sama temeljito proučene tozadevne zakonske narčte, ki jih bo predložila obenem z državnim proračunom Narodni skupščini. Narodna skupščina je odklonila nujnost neresnih klerikalnih predlogov in sedaj seveda vpijejo klerikalni listi z «Domoljubom» na čelu, da sta dr. Žerjav in dr. Pivko glasovala proti zvišanju eksistenčnega minimuma pri plačevanju dohodnine in pri izenačenju davkov. Mi bi samo vprašali klerikalno gospodo, kako je to, da se sedaj naenkrat mudi izenačiti davke in zvišati eksistenčni minimum in kako, da prej celih šest let niso našli prilike, da bi to storili? Bili so ponovno na vladi, pa se nikdar niso spomnili potreb našega davkoplačevalca! Prepričani naj bodo, da jim sedanja demagogija ne bo prav nič pomagala, ker bosta dr. Žerjav in dr. Pivko glasovala za izenačenje davkov in zvišanje eksistenčnega minimuma, ko bo vlada sama predložila tozadevni zakonski načrt. Vlada Narodnega bloka pa prav gotovo ni zato tu, da bi podpirala demagoške namene klerikalcev. Premalo je tigrov, da bi komandirali!

Gibanje SDS v mariborski oblasti

V nedeljo 7. junija se je vršila ustanovitev teh dveh novih krajevnih organizacij: v Črni pri Prevaljah pod predsedstvom g. Ing. Fetticha in v Guštanju pod predsedstvom g. Ivana Turka. — V Ivanjkovcih se je izvršil letni občni zbor tamošnje krajevne organizacije ter je bil ponovno izvoljen za predsednika g. Lovro Petovar. — V Celju se je izvršil letni občni zbor srezke organizacije. Predsednikom je izvoljen zopet g. Ivan Prekoršek. — V Narapljah se je vršil sestanek krajevne organizacije iz Ptujске gore, na katerem so bile sprejete važne resolucije v raznih gospodarskih in socialnih vprašanjih ter v zadevah poštnega prometa.

V sredo 10. junija zvečer se je vršil v Rogatcu članski sestanek tamošnje krajevne organizacije, katerega so se poleg tržanov udeležili tudi kmetje iz okolice, med njimi zlasti iz Sv. Florjana pod vodstvom našega vrlega župana g. Perkoviča. Zborovalci so z zanimanjem sledili izvajanjem oblastnega tajnika o političnem položaju. Demokratska misel v Rogatcu in okolici lepo napreduje.

V četrtek 11. junija se je vršil dopoldne občni zbor krajevne organizacije v Žetalah. Udeležili so se ga najodličnejši možje vse fare, med njimi trije župani. Po poročilih oblastnega tajnika in g. Malgaja se je izvolil nov odbor z g. Francem Mesaričem, posestnikom in županom v Nadolah kot predsednikom, županom Francem Stojnšekom iz Čermožiš kot podpredsednikom, posestniškim sinom Francem Krušičem kot prvim in posestnikom S. Potočnikom kot drugim tajnikom. Tudi ta organizacija obeta najlepši napredek. — V Račju se je vršila ustanovitev nove krajevne organizacije SDS za občine Račje, Podovo, Ješenco, Slivnico in Orehovo vas. Po poročilu oblastnega delegata g. Megliča o položaju in programu stranke se je izvolil odbor pod predsedstvom posestnika Alojza Faleša. Sklenile so se tudi razne resolucije glede gospodarskih

in poštroprometnih razmer. — Pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu se je vršil javni shod SDS, ki je trajal od pol 11. do pol 14. ure in ki ga je otvoril in vodil župan in predsednik krajevne organizacije g. Krampl. Zborovalci — polna soba pri Šantlu — so z zanimanjem sledili izvajanju g. Robnika o političnem položaju in o gospodarskih vprašanjih ter so se živahno udeleževali debate. Sprejete so bile važne resolucije glede krajevnih, gospodarskih in prometnih razmer. Pristopilo je tudi zopet večje število članov, tako da šteje ta mlada naša organizacija v tej poprej politično zapuščenih občini že lepo število 35 članov. Razveseljivo je, kako se demokratska ideja v tej najsevernejši točki naše domovine lepo razvija.

V soboto 13. junija se je v Šmartnem ob Paki izvršila ustanovitev nove krajevne organizacije SDS. Sestanek v prostorih g. Goričnika je bil v kljub slabemu vremenu lepo biskan in se je po poročilu delegata oblastne organizacije razvila živahna debata. Ustanovitev organizacije je bila soglasno sklenjena ter se je izvolil tudi odbor pod predsedstvom stare korenine gospoda Valentina Vebra.

V nedeljo 14. junija se je vršil občni zbor sreske organizacije v Slovenjgradcu ob lepi udeležbi delegatov iz vsega sreza. Konstituiral se je novi sreski odbor pod predsedstvom g. ravnatelja Šentjurca. O razmerah v srezu se je razvila obširna in zanimiva debata. — Istega dne se je vršil občni zbor krajevne organizacije v Zrkovcih, kjer je zastopal oblastno organizacijo predsednik sreske organizacije za Maribor desni breg g. Kejžar ter se je izvolil tudi nov odbor pod predsedstvom našega vrlega župana g. Sela.

V sredo 17. junija občni zbor Gospodarskega in političnega društva za I. in IV. okraj v Mariboru.

V četrtek 18. junija sestanek v Lajterspergu in ustanovitev organizacije.

V soboto 20. junija ob 3. uri popoldne seja oblastnega načelstva v mali dvorani Narodnega doma, ob 7. uri zvečer občni zbor sreske organizacije za Maribor levi breg, ob 8. uri zvečer občni zbor oblastne organizacije v veliki dvorani Narodnega doma v Mariboru.

DOMAČE NOVOSTI

* Kraljevska dvojica v Južni Srbiji. Pred kratkim je kraljevska dvojica odpotovala v Južno Srbijo in posetila razna tamkajšnja mesta. Najprej je bila kraljevska dvojica v Skoplju, kjer je bila navdušeno sprejeta od prebivalstva. Iz Skoplja je naš kraljevski par odpotoval v Bitolj, kjer je bil tudi od prebivalstva z velikim navdušenjem pozdravljen. Tu je kralj sprejel razne deputacije ter se zanimal za razmere v bitoljski oblasti in za potrebe tamkajšnjega prebivalstva.

* Dr. Ivan Švegel med našimi ameriškimi rojaki. Ameriški slovenski listi poročajo, da je bivši avstro-ogrski konzul v Zedinjenih državah gosp. dr. Švegel pred kratkim prispel v Ameriko. Po naročilu naše vlade vodi razgovore z neko družbo v zadevi prevažanja jugoslovenskih izseljencev, obenem pa bo proučil razmere jugoslovenskih naseljenecv v Zedinjenih državah in bo v to svrhu obiskal vse večje slovenske naselbine.

* Konjska dirka v Št. Jerneju na Dolenjskem se vrši v nedeljo, dne 28. t. m., v primeru slabega vremena pa 29. t. m. Ako bi pa bilo oba ta dva dni slabo vreme, se pa ista preloži na nedeljo, dne 5. julija 1925. So to najstarejše konjske dirke na Slovenskem, katere je imela nekdanja Kmetijska družba v svoji režiji, pa jih je opustila in je tozadevno njeno nalogo prevzelo «Jahalno in dirkalno društvo v Št. Jerneju», ki se navzlic

svoji mladosti ne straši tozadevnih velikanskih stroškov, uvidevajoč veliko važnost teh dirk za povzdigo dolenske konjereje. Navzlic temu, da so bile prošnje za podporo od naprošenih ministrstev zavrnjene, ker ni kredita, se je odločilo društvo za prireditev dirke in se že prav pridno priglašajo dirkači, ki bodo na vsak način poizkušali svoje lansko leto dosežene uspehe izboljšati. Ker je društvo včlanjeno v Centrali kasaških društev za Jugoslavijo, imajo te dirke znak oficijelnosti. Na dirko imajo dostop tudi ameriškanski dirkači in sta zanje posebej razpisani dve darili. Preskrbljeno je tudi za dobro godbo, tako da se obeta prav zanimiva prireditev. Vse natančneje je razvidno z lepakov. Tudi kupci konjev pridejo lahko na svoj račun, ker bodo nekateri dirkači stavili svoje konje po dirki na prodaj. Zato pa na Vidov dan vsi v Št. Jerneju na Dolenjskem na konjsko dirko!

* Mobilizacija miru in bratstva na Brezjah. (Občni zbor Z. S. V.) Prejeli smo: Z urnimi koraki se bliža naš dan 30. avgust, vojni tovariši! V vsakem kraju (občini, župniji, eventualno podružnici) naj se javi čimprej vsaj 1 požrtvovalen mož, ki bo zaupnik Zveze za tisti kraj. Naloga naj javi Zvezi bivših vojakov (Ljubljana, Miklošičeva c. 7. a), ki mu takoj odpošlje pravila že od oblasti potrjena, in položnice, da nabere prispevke za našo skupno prelepo spominsko ploščo, ki stane 10.000 Din in jo vsakdo lahko vidi pri tvrdki Vodnik v Ljubljani, ter za druge najnujnejše stroške Zveze. Ti poverjeniki naj 14 dni pred 30. avgustom sporoče Zvezi v Ljubljano, koliko mož približno pojde iz njihovega kraja na Brezje, da znamo pravočasno poskrbeti za posebne vlake. Polovična vožnja nam je zagotovljena. Bratje, kakršnokoli uniformo ste nosili, ob spominu na padle tovariše pozabimo na medsebojne prepire in veselo ter nemudoma na delo! Odbor Zveze bivših vojakov Z. S. V. za Slovenijo v Ljubljani.

* Strela ubila mladenko. V nedeljo popoldne je v okolici Drenovega griča pri Vrhnikih divjala strašna nevihta. Zbrali so se temni oblaki in ljudstvo je v strahu pričakovalo, kaj bo. Okoli pol dveh se je ulila silna ploha z bliskanjem in treskanjem. Med groznim neurjem je strela udarila v hišo posestnika in kovača Popita na Lesnem brdu ter ubila njegovo 23letno hčerko Pepeco, ki se je nahajala v kuhinji. Med nevihto je razsajala tudi toča, ki je uničila skoro ves letošnji pridelek.

* Vlom v stanovanje. V Zgornji Šiški je bil v noči na 16. t. m. izvršen drzen vlom. Med odsotnostjo strojevodje Ivana Urbančiča je vlomil nepoznan svedrovec v njegovo spalno sobo ter mu odnesel novo sivo bleko, rjave hlače, novo zimsko suknjo, novo železničarsko suknjo, listraš suknjič in mnogo perila. Končno je tat nasilno odprl tudi omarico, iz katere je pobral več kovanega denarja, zlato verižico in druge dragocenosti. Okradeni je tatvino opazil šele naslednji dan. Škoda, ki jo ima Urbančič, se ceni na 11.000 Din.

ZANIMIVOSTI

Mora ga je tlačila

Babjeverstvo v dvajsetem stoletju.

Nenavaden primer, ki prikazuje babjeverstvo današnjega sveta, se je zgodil v kraju Bekeszaba. Dogodek, o katerem je razpravljalo tudi sodišče, se je izvršil tako-le: V imenovanem kraju je v začetku leta 1924. posestnik Vincenc Tokar, ki je v ostalem umobolen, odkril, da mu nagajajo zli duhovi, ali kakor pravimo mi, da ga mora tlačiti. Svoji okolici je razložil, da ga zli duh pretepa, da je zato izgubil dar svojega govora, da ne sme jesti in mora samo lajati in rezgetati. Bolničkova rodbina je z grozo gledala početje nesrečneža in slepo verovala njegovi trditvi, kajti kadar je bolnik tožil, da so ga napadli

zli duhovi, takrat so se mu pokazali na roki krvavi ugrizi in na vratu znaki davljenja. Tokar je zatrjeval, da prihaja zli duh v osebi stare ženice. Vest o tem se je nagloma širila dalje, zaznali so o tem Tokarjevi prijatelji in znanci.

Nekega dne so obiskali Tokarja štirje znanci, ki so izjavili, da bodo moro pregnali iz hiše. In res! Vsi štirje so sedli k bolnikovi postelji in čakali na duha. Polagoma se je zvečerilo. Ura je bila baš deset, ko so začuli na oknu in na vratih trikratno trkanje. Vrata so se odprla in vstopila je postarna ženica, oprta na palico, in odšla v smeri proti bolniku. Vsi štirje junaki so prestrašeno obstali, eden pa se je vendar odjunačil in starko poklical. Odgovora ni dobil. Molk ženice je potrdil domnevo četvorice, da imajo opraviti z duhom. Ker pa so bili trdno namenjeni, strašilu napraviti konec, so pograbili za sekire in udrihali po starki, dokler se ni mrtva zgrudila na tla. Truplo so izvlekli iz hiše in ga vrgli preko sosedovega plota. Naslednji dan so na tem mestu našli sosedje starko. Bila je vsa razmesarjena, a spoznali so v njej beračico Sofijo Fabijan.

Pri razpravi so se obtoženci zagovarjali s tem, da so dejanje izvršili pod vplivom trditve bolnika in da so bili prepričani, da bodo na ta način trpečega tovariša rešili pred zlim duhom. Sodišče je ugotovilo, da je bila starka gluha in zato ni na stavljeno vprašanje odgovorila. Sodišče je vse štiri «junake» obsodilo, in sicer vsakega na poldrugo leto ječe.

Otok Sv. Helene

V sredini južnoatlantskega oceana, oddaljen mnogo tisoč kilometrov od trdega obrežja, strmi iz globine 4000 m samotni otok Sv. Helene. Otok nudi potnikom žalostno sliko golih skal, brez vsakega sledu življenja in gibanja.

Ko so leta 1852. Portugalci odkrili ta otok, so bili njegovi vrhovi pokriti s košatimi gozdovi. Stoletje kasneje pa so bili ti gozdovi uničeni in sedaj raste le še v dolinah, zavarovanih pred vetrom, listnato in iglasto drevje, kokosove palme, oranže in citrone. Podnebje na otoku je milo in zdravo, a le v krajih, ki so zavarovani pred vetrom in v katerih uspeva tudi rastlinstvo.

Za časa odkritja je bil 122 kvadratnih kilometrov obsegajoči otok neobljuden. Šele v drugi polovici 17. stoletja, ko je prišel otok v posest Angležev, je naraslo število prebivalcev na 4000 duš. Toda število prebivalcev vedno nazaduje. Otok je postal svetovnoznan šele leta 1815., ko je bil tja na angleški vojni ladji prepeljan Napoleon in tamkaj interniran. Tu je bival Napoleon pod strogim nadzorstvom do 5. maja 1821., ko je umrl. Njegov truplo je bilo nato leta 1840. na francoski bojni ladji prepeljana v Francijo in v Parizu na svečan način položeno k večnemu počitku.

Tujec, ki poseti pusto skalnato planjavo in obiše hišo, kjer je bival Napoleon, bo komaj zadrževal sočuvstvovanje z bivšim velikim cesarjem, kateremu je bilo zanikrno poslopje dodeljeno kot poslednje bivališče. Poslopje je leseno, nizko, in je imelo le nekaj preprostih sobic. Na mestu, kjer je stala Napoleonova postelja, je postavljen sedaj njegov kip. Napoleon je bil v takratni dobi edini jetnik na otoku Sv. Helene.

Praktičen natakak.

Preden je natakak vlij gostu juho na krožnik, je segel v žep po robec in z njim obrisal krožnik.

Gost se je nemalo začudil: «Kaj, vi brišete kar s svojim žepnim robcem?»

Natakak: «O, saj ga ni škoda, saj ga rabim že celi teden in gre jutri itak v perilo!»

ZA SMEH IN KRATEK ČAS**Zakaj ga je v gozdu strah.**

Mojster je povabil svojega vajenca v nedeljo popoldne, naj se gre z njim v gozd sprehajati, a vajenec je prosil, naj gresta raje čez polje in travnike, češ, da ga je v gozdu vedno strah. Na vprašanje, zakaj se boji gozda, je odgovoril: «Ker rastejo v gozdu šibe in palice.»

Večni mir na odpoved.

Neutolažljiva vdova je dala napraviti svojemu pokojnemu možu nagrobni spomenik s sledečim napisom: «Počivaj v miru, dokler ne pridem za teboj!»

Po ovinkih.

Župnik gre mimo kmetije, kjer so se pasili leni prašiči ter ogovori navzočega kmeta: «Kako ljubke so te živalice. Kadar doleti katero teh živalic nasilna smrt, bi prav rad dobil kak spomin na njo.»

Točno ga je zavrnil.

Grofa, ki je bil zelo ponosen na svoj plemiški rod, so nekoč opozorili na lovu na gonjača, ki mu je bil zelo podoben.

Grof je gonjača prezirljivo vprašal: «Gotovo je tvoja mati služila pri mojem očetu za sobarico?»

Gonjač: «Ne, pač pa je bil moj oče kočijaž pri vaši materi.»

MALI OGLASI**Gospodična**

k trem dečkom, starim 12, 7 in 4 leta, se takoj sprejme. Zahteva se hrvatski in nemški jezik, francosko govoreče imajo prednost. — Ponudbe s fotografijo na Braća Lehner, Subotica, Aleksandrova ulica 5. 31

Kobilarna «Verd» kupi nekaj čistokrvnih plemenskih kobil lipicanske pasme. Ponudbe pod Kobilarna «Verd», pošta Vrhnika. 32

Hiša v Ptuj

na zelo prometnem kraju, z vpeljano trgovino z deželnimi pridelki, blizu postaje, pripravna za vsako trgovino ali obrt, se radi selitve poceni proda. V hiši je pet manjših stanovanj, velika klet, skladišče, zraven veliko dvorišče in lep solnčni vrt. Lokali in stanovanje takoj na razpolago. — Pojasnila daje Jos. Krajačar, sluga Trgovske banke v Ptuj. 13089

Posestvo

13512
tik mariborskega parka, hišica z dvema sobama, hlev, pet oralov sadonosnika, vinograda in gozda proda za 85.000 Din Julka Donađi, Nasipna ulica 22, Pobrežje pri Mariboru.

43 oralov gozda

hrastov, cerov, smrekov in gabrov, še neizsekani, pol ure od Crnomlja se proda. — Naslov pove uprava «Domovine».

Lesni producenti!

13153
Potrebujem za mesečno dobavo tri vagona remeljnov 8/10, 8/12, 10/12, 10/14 cm, 3½ do 5½ dolge. Plačljivo proti akreditivu. — Ponudbe na upravo «Domovine» pod «Bois».

Drva

Za sukcesivno dobavo do konca leta kupim do 100 vagonov lepih bukovih drv z malim procentom okroglice. — Ponudbe na upravo «Domovine» pod «Cassa». 13300

Brinovo olje

kupuje po najvišjih cenah drogerija A. Kanc sinovi v Ljubljani, Zidovska ulica. 273

500 do 1000 vagonov suhih bukovih drv
kupim tudi v manjših množinah. — Ponudite franko Postojna na upravo «Domovine» pod «Akreditiv». 13458

Suhe gobe l. 1925. in zdravilna zelišča
apuhovo perje, srčno moč, arnikovo cvetje, spodleskovo seme, traljkovo kožo in drugo kupuje V. H. Rohrmann v Ljubljani, Sv. Petra nasip 27 (za vodo). 13640

Voz zapravljenček

13599
dobro ohranjen, se kupi. Naslov pove uprava «Domovine».

Mesarski voz

13681
skoraj nov, primeren za vožnjo mleka, z oljnatimi osmi, in nov koleselj se poceni prodaja. — Vpraša naj se v gostilni Andrejek, Studenci pri Mariboru, Zrinskega ulica 1.

Kdo bi posodil

15.000 Din na dobičkanosno obrt proti dobrim obrestim in jamstvu? — Ponudbe na upravo «Domovine» pod značko «Obrt in trgovina». 13499

Išče se zemljišče

v približnem obsegu 400 kvadratnih metrov v Ljubljani ali ljubljanski okolici. — Cenj. ponudbe na upravo «Domovine» pod značko «Zemljišče 400». 13641

Majhno posestvo

vse novo zidano, 15 minut od mesta in postaje, zelo ugodno proda Scheider, Devina, Slov. Bistrica. 13557

Sprejme se več prvovrstnih, dobro izvožbanih

krojaških pomočnikov

za konfekcijsko delo. — Vprašati: Konfekcijska tovarna Fran Derenda & Cie., Ljubljana, Emonska cesta 8. 12885

Kočijaž

samski, vajej kočijaških in jezdnih konj, v vozu in pod sedlom, dostižen kavalerist, se išče. Plača 600 dinarjev mesečno, obleka in vsa oskrba. Le taki prosilci, ki niso vdani pijači, pridejo v poštev. Ponudbe pod šifro «Trezen kočijaž» na upravo «Domovine». 13271

Učenka

poštenih kmetijskih staršev, s primerno šolsko izobrazbo, se sprejme v trgovino mešanega blaga na deželi. — Naslov pove uprava «Domovine». 13479

Dvokolesa

258
otroški vozički in pnevmatika po znižani ceni. Ceniki franko. Prodaja na obroke. «Tribuna» F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov v Ljubljani, Karlovačka cesta 4.

Bele kože

še mogoče zanske pasme, prav dobre mlekarice, kupi upraviteljstvo državnega zdravilišča v Dobrni pri Celju. 13325

Več mizarskega orodja,

malo rabljenega, se proda po jako niski ceni, skupaj ali posamezno, v Novem Vodmatu, Ciglerjeva ulica 133. 13251

Izvrstnega kolarja

vojaščinne prostega, z vsemi izpričevali, ki ima najmanj tri leta pomočniške prakse, sprejme v stalno službo Anton Petkovšek v Logatcu. 13540

Koliko stara hoče biti žena, odloči ona sama s tem, da svoj obraz neguje ali zanemarija. Žena ostane vedno mlada, ako rabi za obraz Fellerjevo Elsa-pomado, ki stori kožo v najkrajšem času belo, mehko, nežno in čisto. Za racionalno nego

J. Stjepušin
SISAK
priporoča
boljše tamburice, strune,
partiture in ostale potreb-
ščine za vsa glasbila.

Miklošičeva c. 13

las naj se uporablja Elsa-pomada za lase. Enako moški, ki nočejo biti plešasti. Za poizkus 2 lončka za 36 Din, ako se pošlje denar v naprej, ali pa 46 Din po povzetju od lekarne Eugen V. Feller v Stubici Donji, Elsatrg 360, Hrvatska.

Za čas lahnih oblačil

Vam nudi prav poceni različno manufakturo kakor: vse vrste volnenega blaga, delen, krep, batist, lister, platno, svilene rute krasnih vzorcev, staroznana trgovina

Franc Crobath d. z o. z. Kranj.

In vi, milostljiva gospa?

Zelite li, da se končno iznebite vaših peg? Vselite se li čiste in bele kože? Poizkusite torej LEKARNARJA FELLERJA ELSA-POMADO ZA OBRAZ IN OBVAROVANJE KOŽE, to odlično sredstvo za lepoto, za vzdrževanje mladeniške kože, ki zanesljivo odstrani vse nečistosti kože, prišče, pege, lišaj, zajedavce, ogree, da, celo nabori in gube se odstranijo z redno masažo s pomočjo Fellerjeve kavaške Elsa-pomade za obraz in obvarovanje kože.

ZA POIZKUSNJO 2 lončka z zavojnico in poštino za 36 Din, toda le tedaj, ako se denar pošlje v naprej, kajti po povzetju je poština za 10 Din višja, torej 46 Din

Naročila nasloviti na:

EUGEN V. FELLER, lekarnar
v Stubici Donji, Elsatrg 360, Hrvatska.

ELSA TEKOČE LILIJNO MLEKO, idealno negovalno sredstvo za polt. ELSA-LILIJNO MLEČNO MILO, ELSA-BORAKSOVO, ELSA-GLICERINSKO MILO so mila lepote vsake elegantne gospe.

Jugoslovanski kreditni zavod

v Ljubljani, Marijin trg št. 8

sprejema hranilne vloge in vloge na tekoči račun ter jih obrestuje

najugodnejše.

Vezane vloge obrestuje po dogovoru. Podeljuje proti dobremu poročtvu osebne, trgovske in obrtne, posebno kratkoročne kredite.

Najcenejše strešno kritje!

Združene opekarne, d. d. v Ljubljani
prej VIDIC-KNEZ, tovarne na Viču in Brdu

nudijo v poljubni množini, takoj dobavno, najboljše preiskovane modele strošnikov, z eno ali dvema sarezama, kakor tudi bobrovec (biber) in

zidno opeko.

Na željo se pošljeta takoj popis in ponudba!